

Indholdsfortegnelse

Dammars Lærerforening.....	2
1. Sammenfatning af de væsentligste pointer	2
2. Formål med undersøgelsen	3
3. Undersøgelsen og resultater	3
3.2 Forbehold	3
3.3 Organisering	4
3.3.1 Delkonklusion	6
3.4 Personale	6
3.4.1 - Delkonklusion	7
3.5 Arbejdsopgaver.....	7
3.5.1 delkonklusion.....	13
3.6 Samarbejde og tværfaglighed	14
3.6.1 Delkonklusion	15
4.0 Perspektivering.....	16

Dammarks Lærerforening

En analyse af Pædagogisk Psykologisk rådgivnings organisering, arbejdsopgaver og samarbejde

1. Sammenfatning af de væsentligste pointer

Nærværende undersøgelse af pædagogisk psykologisk rådgivning om organisering, arbejdsopgaver og samarbejde viser omfattende forskelle og divergens i organiseringen af PPR-enheder kommunerne imellem. Undersøgelsen kommer i forlængelse af PPR TR-kurset i sommeren 2018, hvor tillidsrepræsentanterne gav udtryk for, at opfattelsen af pædagogisk psykologisk rådgivning er forskelligartet, og at PPR-enhederne håndterer det pædagogisk psykologiske arbejde forskelligt.

Ligeledes har følgegruppen for specialundervisning efterspurgt en undersøgelse af pædagogisk psykologisk rådgivning og kommunernes organisering af PPR-virksomhed.

Undersøgelsen kommer også i forlængelse af en lignende undersøgelse fra 2007, der bragte tilsvarende billede af pædagogisk psykologisk rådgivning. I 1995 lavede også Undervisningsministeriet en undersøgelse af PPR.

Der er i undersøgelsen kommet svar fra 65 ud af 87 adspurgte PPR-enheder, hvilket giver en svarprocent på 74,7. Svar-enhederne dækker geografisk det meste af landet og indeholder besvarelser fra de større byer København, Aarhus, Odense og Aalborg.

Følgende ses nogle hovedpointer fra undersøgelsen:

- 58,3 procent af PPR-enhederne angiver, at der er mere en 2 måneders ventetid på en pædagogisk psykologisk vurdering.
- 36,5 procent angiver, at ventetiden på en PPV er på mellem 3-6 måneder.
- Årsværk for læsekonsulenter varierer fra 0,18 til 2,37 pr. 10.000 indbygger.
- Årsværk for tale/høre lærere varierer fra 0,48 til 2,48 pr. 10.000 indbygger.
- 52,5 procent af PPR-enheder vurderer, at de i høj grad har den faglige bredde og specialisering til at løse arbejdsopgaverne, hvortil 40,7 procent svarer i nogen grad. Kun 6,8 svarer i lav eller ingen grad.
- 74,5 procent angiver, at de i nogen eller lav grad har en klar kommunal forståelse af, hvilke arbejdsopgaver PPR skal løse.
- Ingen mønstre eller tendenser synes at gå igen gennem undersøgelsen
- 38 procent angiver, at 50 procent eller mere af arbejdstiden går til specialområdet.
- 61,2 procent angiver, at 50 procent eller mere af arbejdstiden går til almenområde.

Samtlige resultater fra undersøgelsen fremgår af gennemgangen under punkt 3 "undersøgelsen". En hovedpointe må være, at ovenstående forskellighed i organisering, arbejdsopgaver og indhold medfører meget forskellige forudsætninger for at kunne leve op til de lovgivningsmæssige krav på området. Forudsætningerne for at kunne rådgive og vejlede lærere og andre fagprofessionelle i skoleregi med inklusionsopgaven må ligeledes divergere PPR-enhederne imellem.

2. Formål med undersøgelsen

Formålet med undersøgelsen har været at afdække PPR-området og dets forskellige organiseringer i kommunerne. Undersøgelsen kommer i forlængelse af den PPR-undersøgelse, som Bjarne Nielsen lavede i 2007, der ligeledes kom i forlængelse af en undersøgelse lavet af Undervisningsministeriet i 1995. Organiseringen af PPR-enhederne har dermed været under kyndig lup tidligere, og der er også gengangere af spørgsmål fra tidligere undersøgelser i nærværende, om end området har ændret sig så meget (sprogligt såvel som strukturelt), at ikke alle spørgsmål har været mulige at besvare for tillidsrepræsentanterne i de enkelte PPR-enheder.

Undersøgelsen har ligeledes belyst, hvorvidt det er muligt for de forskelligt organiserede og bemandede PPR-enheder at løse de opgaver, der af dem forventes af lovgivningen og brugerne. Gennem undersøgelsen er forholdet mellem special- og almenområdet belyst for at udfolde, hvordan PPR-enhederne forholder sig til paradigmeskiftet som følger blandt andet af inklusionsloven af 2012.

Et andet formål med undersøgelsen har været at give foreningen et billede af PPRs organisering, arbejdsopgaver og samarbejde til interessevaretagelse af foreningens medlemmer. Ved PPR TR-kurset i sommeren 2018 kom det til udtryk, at pædagogisk psykologisk rådgivning markerer sig forskelligt kommunerne i mellem, og der blev ved denne lejlighed fremsat ønske om en undersøgelse af PPR.

Et tredje formål ved undersøgelsen har været at få et bredt repræsentativt indblik PPR-enhedernes organisering, snarere end at behandle enkelte kommunale tilfælde. Særligt forskelligartede kommuner/PPR-enheder kan dog fremtrækkes af de samlede data for at supplere generelle pointer.

3. Undersøgelsen og resultater

Spørgeskemaet blev sendt til samtlige tillidsrepræsentanter i PPR-enheder, hvilket er 87 (nogle ø-kommuner indgår under andre kommuner). 65 tillidsrepræsentanter har besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 74,7. Svarprocenten gør undersøgelsen statistisk valid uden at være decideret høj. Spørgeskemaet indeholder 21 spørgsmål fordelt under fire kategorier; Organisering, personale, arbejdsopgaver og tværfaglighed/samarbejde.

En del af spørgsmålene er gengangere fra 2007-undersøgelsen, som ligeledes har "lånt" spørgsmål fra 1995-undersøgelsen. Begge undersøgelser viste, at forskellene mellem PPR-enhederne og deres bemanning var stor, og at forudsætningerne for at levere det, der af brugere og lovgivningen forventes, var dårlige.

3.2 Forbehold

Der er en række forbehold i undersøgelsen, der må præsenteres.

Det første og meste centrale forbehold er, at de mange forskellige kommunale eksempler på organisering af PPR-virksomhed og løsning af PPR-opgaver har vanskeliggjort at lave spørgsmål, der har relevans for alle PPR-enheder. Her tænkes især på større kommuner, der organiserer flere PPR-enheder.

I disse større kommuner ophørte de mere "klassiske" PPR-enheder med at eksistere gennem flere kommunale forandringer/omlægninger de sidste 10-15 år, hvorimod mindre kommuner stadig holder fast i

den mere klassiske (selvstændige) PPR-struktur. Disse mindre kommuner har haft bedre forudsætninger for at besvare spørgsmålene præcist.

Det andet forbehold er, at svarprocenten er 74,7. I statistisk øje medfører det valide data til generaliserende pointer, men de resterende PPR-enheder svar havde været nyttige. Hvis tilfældet er, at der er ens tendenser i de manglende PPR-enheder, ville deres svar kunne rykke værdierne i forskellige spørgsmål.

Et tredje forbehold er, at to større kommuner (København og Aarhus) har indgivet én besvarelse på vegne af deres respektive PPR-enheder, hvorfor de ikke indgår i de kvantitative survey-data. Disse kommuner er organiseret så anderledes end de mindre kommuner, at de ikke har kunnet besvare spørgeskemaet præcist, hvorfor deres besvarelse er sendt i word-format.

Et fjerde forbehold er, at det i survey-skemaet har været muligt at "springe over" spørgsmål i håbet om at sikre en høj svarprocent. Det betyder, at nogle af tabellerne er besvaret af for eksempel 60 respondenter, selvom 65 respondenter har gennemført spørgeskemaet.

3.3 Organisering

Første del af undersøgelsen omhandler PPRs organisering i kommunerne, og under hvilke områder/forvaltninger PPR-enhederne hører under. Ligeledes behandles lederen og dennes uddannelsesbaggrund.

Under hvilken forvaltning eller kommunal afdeling henhører PPR?

	Respondenter	Procent
Skole-/kultur	7	10,8%
Børn og unge	26	40,0%
Social-familie	3	4,6%
Andet (angiv hvilken)	29	44,6%
I alt	65	100,0%

Generelt ses det, at PPR-enhederne indgår i den kommunale organisation under forskellige forvaltninger/områder, hvor størstedelen af PPR-enhederne dog henhører et kommunalt område med et navn, hvori ord som børn, unge eller skole indgår. Det gælder også for kategorien *andet*, som 44,5% har svaret. I denne svarkategori nævnes blandt andet Center for Børn og Familie, Familie og Børnesundhed, Børne- fritids- og undervisningsområdet. I tre kommuner tilhører PPR-enheden kommunale områder med navne som job, arbejdsmarkedsforvaltning eller familie og handicap. PPRs organiseringen udfoldes ved følgende spørgsmål:

Er PPR en selvstændig enhed (med egen leder med budget- og personaleansvar m.v.)?

	Respondenter	Procent
Ja	51	78,5%
Nej (angiv alternativ organisering)	14	21,5%
I alt	65	100,0%

Der er forbehold ved besvarelsen af dette spørgsmål. Udformningen af spørgsmålet - sammenholdt med de mange forskellige måder at indgå i de kommunale områder/forvaltninger på - gør, at flere nuancer udebliver.

De fleste PPR-enheder er organiseret som "klassiske" selvstændige enheder. 78,5% svarer således, at PPR er en selvstændig enhed. 21,5% svarer *nej* og angiver en alternativ organisering. Her fremgår det, at PPR i nogle kommuner er en selvstændig enhed, men at budget- og økonomiansvar ligger under en fælles ramme for hele det kommunale center eller område. Andre steder ses det, at PPR deler økonomisk ramme med andre enheder i kommunen (SOF, SUP og BOF).

Det er ikke til præcist at svare på, hvor mange PPRer, der ikke en samlet enhed, men organiseret som faggrupper/teams eller lignende.

Københavns kommune har indsendt en besvarelse i word-format med tilladelse til, at deres kommunale organisering nævnes som eksempel. Her er fem ensartede områder og et Børnecenter København. Her hedder den overordnede betegnelse for de enkelte områder Støtte- og Support-funktion, der både rummer en monofaglig leder og en tværfaglig leder. I en anden kommune ses fem faggrupper med egen faglig leder og en fælles overordnet leder. I en tredje kommune ses faggruppeorganisering med faglig ledelse, hvor PPR ikke er én samlet enhed.

I ovenstående tilfælde ligger budget- og personaleansvaret hos chefen for det kommunale område.

Det ses også i få kommuner, at PPR ikke eksisterer i en sådan form, at det kan omtales som et "system/organ" eller en enhed i kommunen. Her er PPR opløst mellem en række faggrupper/enheder, der tilsammen løser pædagogisk psykologisk rådgivning gennem tværfaglighed. Det ses for eksempel i følgende Kommune, at:

"Tale/hørkonsulenterne hører under dagtilbud, læsekonsulenten hører under skoleafdelingen, psykologerne og fys. ergo hører under Børn og Familie – der er ingen leder af PPR."

I kommunen er den overordnede ledelse af PPR ikke tilstede, og i stedet løses opgaven på tværs af kommunale områder og fagpersoner.

Overvejende kan man altså sige, at der til stadighed eksisterer PPR-enheder i klassisk form, men at der i kontrast hertil synes at være mange kommunale bud på, hvordan PPR ellers kan organiseres. Næste spørgsmål forholder sig til PPR-lederens uddannelse.

Hvilken uddannelse har lederen af PPR?

	Respondenter	Procent
Cand.pæd.psyk med læreruddannelse	10	15,9%
Cand.psyk med læreruddannelse	4	6,3%
Cand.pæd.psyk ikke læreruddannet (angiv hvilken grunduddannelse)	1	1,6%
Cand.psyk ikke læreruddannet	18	28,6%
Tale-høre-konsulent	2	3,2%
Læreruddannet med anden kandidatuddannelse (angiv hvilken)	5	7,9%

Andet (angiv hvilken uddannelse)	23	36,5%
I alt	63	100,0%

Den mest hyppige uddannelsesbaggrund hos en PPR-leder er psykologuddannelse (cand.psyk og cand.pæd.psyk). Ydermere ses det, at 30,1 procent af PPR-lederne har en læreruddannelse som grunduddannelse - med varierende kandidatuddannelser. Enkelte PPR-ledere er tale/høre-konsulenter. Under kategorien "andet" ses socialrådgivere, pædagoger med lederuddannelse fra CBS, lærer og proceskonsulent, sundhedsplejerske, antropolog og sociolog med pædagoggrunduddannelse, som tæller 36,5 procent.

I de traditionelle PPR-strukturer har den faglige ledelse som oftest været varetaget af en psykolog (cand.psyk eller cand.pæd.psyk), hvilket både 2007-rapport og 1995-rapporten viste. I lyset af det bragte nærværende undersøgelse samme spørgsmål for at belyse fagligheden, og om den vedligeholdes i de kommunale organiseringer. Det ses, at den psykologfaglige koordination til stadighed holdes i hævd.

Såfremt PPR-lederen ikke er psykolog, er der da én, der varetager den psykologfaglige ledelse/koordination?

	Respondenter	Procent
Ja (angiv hvilken uddannelse denne har)	24	85,7%
Nej	4	14,3%
I alt	28	100,0%

3.3.1 Delkonklusion

Første del af spørgeskemaet om organisering leder til følgende pointer. De fleste PPR-enheder indgår i den kommunale organisering under forvaltninger eller områder med navne som børn og unge, skole og familie, undervisning og børnesundhed. 44,5 procent svarer "andet" og herunder omfatter svarene familie, sundhed og til stadighed børn og unge. 3 kommuner (4,6 procent) har navne med job, arbejdsmarkedsforvaltning, handicap og familie. Samtidigt ses det, at de fleste PPR-enheder er selvstændige enheder med egen leder og budgetansvar. De større byer er organiseret i flere enheder og teams, hvor PPR-begrebet mister fodfæste. Der ses også en række kommuner med selvstændige PPR-enheder, der deler økonomisk ramme med andre enheder i kommunen. Ydermere ses en række kommuner uden selvstændige PPR-enheder, hvor den pædagogisk psykologiske rådgivning varetages af flere fagteams i kommunen; endda på tværs af kommunale forvaltninger/områder.

Cand.psyk og cand.pæd.psyk er de mest udbredte uddannelsesbaggrunde for ledere af PPR. 30,1 procent af PPR-lederne er læreruddannede med varierende kandidatuddannelser. Få ledere er tale/hørekonsulenter. PPR-lederne omfatter ydermere en bred vifte af alt fra socialrådgivere, pædagoger, lærere og proceskonsulenter til CBS-uddannede, sociologer og antropologer. I 85,7 procent af tilfældene, hvor den faglige leder ikke er psykolog, er der en psykolog, der varetager den psykologfaglige koordination.

3.4 Personale

Følgende del af undersøgelsen handler om, hvilket personale de enkelte PPR-enheder råder over og i hvilket omfang (årsværk). Der skal ved denne del af undersøgelsen tages nogle forbehold ved nogle af kommunernes besvarelser, da kommunernes forskellige organisering har givet forskellige forudsætninger

for at kunne svare herpå. De enkelte tillidsrepræsentanter har ligeledes givet udtryk for manglende indsigt i årsværk for andre faggrupper.

De større kommunernes besvarelser indgår ikke, da de har indsendt en samlet besvarelse for hele kommunen, om end den organiserer flere PPR-enheder/teams. Ligeledes har det været svært for nogle tillidsrepræsentanter at besvare denne del af spørgeskemaet, da de ikke har indblik i årsværk for forskellige faggrupper, da nogle faggrupper hører under andre kommunale områder. Disse faggrupper indgår derfor i nogle tilfælde i PPR-arbejdet uden at være ansat i PPR-enheden.

En hovedpointe er, at PPR-enhederne i kommunerne råder over forskellige faggrupper, og at årsværkene herfor varierer meget. I en nordjysk kommune er der mere en 2 årsværk tale/hørelærere pr. 10.000 indbygger, hvor der i en fynsk kommune er 0,79 årsværk tale/hørelærere pr. 10.000 indbygger. Der er dobbelt så mange tale/hørelærere i de kommuner med flest i forhold til dem med færrest.

Hvad angår læsekonsulenterne ses også forskelle; I kommunerne med færrest årsværk ses mellem 0 til 0,35 årsværk pr. 10.000, hvor der i kommunerne med flest årsværk er helt op til 2,37 pr. 10.000 indbygger.

Ved kategorien specialundervisningslærere er der ligeledes forskelle. I en Kommune er der for eksempel 2,35 årsværk specialundervisningslærere pr. 10.000 indbygger, hvor der i den med færrest er 0,35. Her er forskellen mellem den lavest bemandede PPR-enhed for specialundervisningslærere næsten 7 gange lavere end den PPR-enhed med højest bemanning indenfor samme faggruppe.

En samlet tabel for alle faggrupperne og deres årsværk forefindes.

3.4.1 - Delkonklusion

Tallene afspejler omfattende forskelle kommunerne i mellem uafhængigt af faggruppe. Årsværk for psykologer, konsulenter, fysioterapeuter varierer ligeså meget fra kommune til kommune. De forskellige bemandede og faggrupperepræsentationer giver ulige forudsætninger for at kunne løse de af loven fastsatte PPR-opgaver. Ydermere bidrager forskelligheden til, at bestemte kommuner råder over flere fagprofessionelle og i større omfang, hvorfor de specialpædagogiske tilbud ikke er lige for alle brugere i de forskellige kommuner.

3.5 Arbejdsopgaver

I følgende del af undersøgelsen behandles arbejdsopgaverne i PPR-enhederne såvel som fordeling heraf. Denne del af undersøgelsen giver indblik i de mange forskellige forståelser af PPR og dets virke.

I tabel 2 i bilagene giver respondenterne udtryk for, hvordan arbejdet i PPR-enheden fordeler sig mellem special- og almenområdet. 7 kommuner (11,5 procent) svarer for eksempel, at 70 procent af arbejdstiden går til specialområdet, og at 30 procent af arbejdstiden går til almenområdet. 24 kommuner (38 procent) af de 62 kommuner, der har svaret på dette spørgsmål, svarer, at 50 procent eller mere af arbejdstiden går til specialområdet. 38 kommuner (61,2 procent) svarer derimod, at mere end 50 procent af arbejdstiden går til opgaver indenfor almenområdet.

Få kommuner svarer, at det meste af arbejdstiden går til opgaver indenfor specialområdet, hvor enkelte kommuner svarer det modsatte; at arbejdstiden går med opgaver indenfor almenområdet.

Ovenstående cementerer den forskellighed, der hersker i PPR-enhederne landet over. Der synes ikke at være et klart mønster i, hvordan arbejdsfordelingen i PPR er og i hvilket omfang de arbejder med special-

og almenområdet.

I følgende afsnit forholder de enkelte tabeller sig til specifikke faggrupper i PPR-enhederne, og hvordan disse faggruppers arbejdsopgaver fordeler sig.

Du skal nu erklære dig enig eller uenig i følgende udsagn, om hvorledes arbejdsopgaverne ved forskellige medarbejdergrupper er fordelt - Talehørelærernes arbejde går mere til specialområdet med udredning og enkeltbarnsarbejde end til almenområdet med rådgivning/vejledning af lærere til inklusionsarbejde

	Respondenter	Procent
Meget enig	3	4,8%
Delvist enig	17	27,4%
Hverken enig eller uenig	10	16,1%
Delvist uenig	20	32,3%
Meget uenig	12	19,4%
Ikke relevant	0	0,0%
I alt	62	100,0%

Det ses her, at 32,2 procent er delvist eller meget enige i, at tale/hørelærernes arbejde går mere til specialområdet end til almenområdet, hvor 51,7 procent svarer delvist uenig eller meget uenig. Der er ikke et entydigt svar på, hvordan arbejdet fordeler sig mellem special- og almenområdet, om end største delen af de adspurgte er uenige i påstanden om, at størstedelen af tiden går til arbejdsopgaver indenfor specialområdet.

Følgende forholder sig til læsekonsulenternes arbejdsfordeling i PPR-enhederne.

Du skal nu erklære dig enig eller uenig i følgende udsagn, om hvorledes arbejdsopgaverne ved forskellige medarbejdergrupper er fordelt - Læsekonsulenternes arbejde går mere til specialområdet med udredning og enkeltbarnsarbejde end til almenområdet med rådgivning/vejledning af lærere til inklusionsarbejde

	Respondenter	Procent
Meget enig	1	1,6%
Delvist enig	5	8,1%
Hverken enig eller uenig	6	9,7%
Delvist uenig	9	14,5%
Meget uenig	13	21,0%
Ikke relevant	28	45,2%
I alt	62	100,0%

Et mere ensartet billede tegner sig, hvis man kigger på tabellen for faggruppen "læsekonsulenter". Her ses det, at 9,7 procent erklærer sig delvist eller meget enige i udsagnet om, at størstedelen af arbejdstiden for læsekonsulenternes vedkommende går til specialområdet. 35,5 procent er derimod delvist eller meget uenige. 45,2 procent har svaret, at det slet ikke er relevant. Det ses her med, at der for læsekonsulenterne er en mere klar forståelse for, hvilken rolle de spiller i opgaveløsningen i PPR-regi. Hvad de 45,2 procent, der har svaret "ikke relevant", mener om læsekonsulenternes arbejdsfordeling, er ikke til at vide.

Følgende forholder sig til de skolepsykologernes (cand.pæd.psyk) fordeling af arbejdsopgaver.

Du skal nu erklære dig enig eller uenig i følgende udsagn, om hvorledes arbejdsopgaverne ved forskellige medarbejdergrupper er fordelt - Cand.pæd.psyk'ernes arbejde går mere til specialområdet med udredning og enkeltbarnsarbejde end til almenområdet med rådgivning/vejledning af lærere til inklusionsarbejde

	Respondenter	Procent
Meget enig	2	3,2%
Delvist enig	19	30,6%
Hverken enig eller uenig	11	17,7%
Delvist uenig	15	24,2%
Meget uenig	7	11,3%
Ikke relevant	8	12,9%
I alt	62	100,0%

Kigger man nærmere på de "klassiske skolepsykologer", cand.pæd.psyk.'erne, ses følgende: 33,8 procent er meget eller delvist enige i, at cand.pæd.psyk.'ernes arbejdstid går mere til specialområdet end almenområdet, hvor 35,5 svarer, at de er delvist eller meget uenige. 17,7 procent er hverken enige eller uenige. Dette vidner om, at faggruppens rolle varierer meget på tværs af kommunerne.

Et mere ensartet billede tegner sig, hvis man ser på de kandidatuddannede konsulents arbejdsfordeling.

Du skal nu erklære dig enig eller uenig i følgende udsagn, om hvorledes arbejdsopgaverne ved forskellige medarbejdergrupper er fordelt - De kandidatuddannede konsulents (fx cand.pæd i pædagogisk psykologi eller anden kandidatgrad) arbejde går mere til specialområdet med udredning og enkeltbarnsarbejde end til almenområdet med rådgivning/vejledning af lærere til inklusionsarbejde

	Respondenter	Procent
Meget enig	2	3,3%
Delvist enig	5	8,3%
Hverken enig eller uenig	11	18,3%
Delvist uenig	11	18,3%
Meget uenig	12	20,0%
Ikke relevant	19	31,7%
I alt	60	100,0%

Ved faggruppen Konsulenter med kandidatgrad ses det, at 38,3 procent svarer delvist eller meget uenige i, at størstedelen af arbejdstiden for faggruppen går til specialområdet, hvor 11,6 procent svarer det modsatte – at de er delvist eller meget enige. 18,3 procent svarer hverken enig eller uenig.

I denne del af undersøgelsen ses det, at stort set alle medarbejdergrupper(faggrupper) i PPR-enhederne har forskellige arbejdsfordeling mellem special- og almenområdet. Kun en enkelt af de adspurgte faggrupper – læsekonsulenterne - synes at have en mere entydig rolle i PPR-arbejdet end de resterende. Ovenstående vidner om den forskellighed, med hvilken de enkelte kommuner driver PPR-virksomhed og vidner samtidigt om den uklare forståelse af PPRs arbejdsopgaver.

I følgende skulle respondenterne forholde sig til PPRs skal-opgaver, og i hvilket omfang de prioriterer dem.

Oplever du eller dine kollegaer vanskeligheder med at prioritere skal-opgaverne

	Respondenter	Procent
I høj grad	10	16,4%
I nogen grad	37	60,7%
I lav grad	12	19,7%
Slet ikke	2	3,3%
I alt	61	100,0%

Her ses det, at 23 procent svarer, at de kun i lav grad eller slet ikke oplever vanskeligheder med at prioritere skal-opgaverne, hvorimod 77,1 procent svarer i nogen eller høj grad (16,4 procent svarer i høj grad). Kun 3,3 procent svarer, at de ikke oplever vanskeligheder hermed. Om end forskellighed præger PPR-enhederne kommunerne imellem, står klart, at en overvejende del af PPR-enhederne oplever vanskeligheder med at prioriterer de af folkeskoleloven fastsatte opgaver.

Den pædagogiske psykologiske vurdering (PPV) lider under samme tendenser som ovenstående tabel. Her svarer 58,3 procent, at ventetiden på en pædagogisk psykologisk vurdering er over 2 måneder. Ved enkelte kommuner ligger ventetiden på en PPV på 12 måneder, men generelt ses et spænd mellem 3-6 måneders ventetid, hvilket 36,6 procent har svaret.

Er der ventetid udover 2 måneder på PPV (pædagogisk psykologisk vurdering)?

	Respondenter	Procent
Ja (angiv, hvor lang ventetiden i værste fald kan være)	35	58,3%
Nej	25	41,7%
I alt	60	100,0%

Grunden for ovenstående ventetid på en PPV skyldes i størstedelen af tilfældene, at den samlede normering er for lille. Det svarer 64 procent. 42 procent svarer, at andre opgaver forhindrer, hvor 18 procent svarer "andet". Denne kategori indebærer svar som, at der bruges meget tid på enkelte rapporter, at et stigende antal børn sendes i psykiatrien, og at arbejde hermed optager tid og særlige arbejdsrutiner i forbindelse med PPV, der ikke skyldes arbejdspress, men nærmere afventning af andre forhold i og udenfor PPV (og PPR).

Det skal nævnes, at der ved dette spørgsmål har været muligt at sætte mere end ét kryds, hvorfor det adderede procenttal overstiger 100. Ikke desto mindre viser følgende, at den samlede normering er den primære årsag.

Hvilke årsager ligger efter din vurdering til grund for ventetiden?

	Respondenter	Procent
--	--------------	---------

Bilag 4. Analysenotat vedr. PPR undersøgelse

Den samlede normering er for lille	32	64,0%
Andre opgaver forhindrer	21	42,0%
Andet	9	18,0%
I alt	50	100,0%

Følgende tabel giver et indblik i, hvilke opgaver PPR-enhederne betjener ved siden af de af folkeskoleloven fastsatte.

Hvilke andre opgaver end betjening af de i folkeskoleloven fastsatte opgaver har PPR?

	Respondenter	Procent
Ingen	0	0,0%
Dagtilbud	51	85,0%
Åben rådgivning	42	70,0%
Rådgivning/vejledning af sagsbehandlere	19	31,7%
Supervision af "hjemme hos"-pædagoger	4	6,7%
Supervision af sagsbehandlere	10	16,7%
Supervision af pædagoger i dagtilbud	39	65,0%
Sundhedstjenesten	10	16,7%
Familiebehandling/terapi	15	25,0%
Informationsopgaver/kurser	41	68,3%
§ 50-undersøgelser	8	13,3%
Andre (angiv gerne hvilke)	23	38,3%
I alt	60	100,0%

Også ved dette spørgsmål har det været muligt at sætte mere end et kryds. Samtlige PPR-enheder betjener andre opgaver end de af folkeskoleloven fastsatte. Dagtilbud, åben rådgivning, supervision af pædagoger i dagtilbud og familiebehandling/terapi er de hyppigst repræsenterede opgaver af de nævnte i ovenstående tabel, hvor færrest PPR-enheder beskæftiger sig med §50-undersøgelser og supervision af "hjemme hos"-pædagoger.

Disse ovenstående opgaver er i de fleste PPR-enheder ikke tidsfastlagte, som det ses i nedenstående.

Er der fastlagt, hvor meget tid PPR har til at udføre de opgaver, der ikke er fastsat i folkeskoleloven?

	Respondenter	Procent
Ja	13	22,4%
Nej	45	77,6%
I alt	58	100,0%

For langt de fleste PPR-enhederne er der ikke fastsat, hvor meget tid, der skal bruges på opgaver, der ikke er fastsat af folkeskoleloven. 77,6 % svarer "nej" til spørgsmålet om, hvortil der er fastlagt tid til udførelsen af opgaver udenfor folkeskoleloven hos 22,4 procent, som svarer "ja".

Kommende spørgsmål forholder sig til en af de hypoteser fra hvilke undersøgelsen udsprang. Om end lovgivning på området definerer PPRs opgaver og forpligtelser i henhold til specialpædagogisk bistand og rådgivning, er den kommunale forståelse af PPR ikke klar.

Oplever du og dine kollegaer, at der er en klar kommunal forståelse af, hvilke arbejdsopgaver PPR skal løse?

	Respondenter	Procent
I høj grad	14	23,7%
I nogen grad	32	54,2%
I lav grad	12	20,3%
Slet ikke	1	1,7%
I alt	59	100,0%

Ovenstående tabel udstiller den hypotese, undersøgelsen blev i gangsat på baggrund af – nemlig at PPR-enhederne kommunerne imellem divergere i forståelse af, hvad pædagogisk psykologisk rådgivning som enhed indebærer, om end det i folkeskoleloven er fastsat, hvilke opgaver PPR skal løse.

PPR-enhederne i Københavns Kommune har lavet en samlet besvarelse, da de er organiseret i flere enheder fordelt over geografiske områder i Københavns. I deres besvarelse af spørgeskemaet stod følgende ” *For os er PPR nærmest forhistorisk*” efterfulgt af en forklaring om, at PPR kun indeholder psykologer (andre faggrupper sidder i andre teams med faglige ledere og overordnede ledere). Lignende forståelse af PPR ses hos politikere og direktører i en mindre Kommune; dog opleves det ikke sådan i selv samme kommune, hvilket deres tillidsrepræsentant udtrykker i følgende ”

” Vi har f.eks. lige været ude for at politikerne og direktører i kommunen tror, at PPR kun består af psykologer.

Derudover ønskede de en forståelse for PPRs opgaver og hyrede et konsulentfirma, der sammen med medarbejderne skulle udforme et indsatskatalog for PPR 0-18 år.”

Her ses det, hvordan der internt i kommunen og PPR-enheden ikke hersker enighed om, hvad PPR indebærer, ligesom der på tværs af kommunerne heller ikke er en klar forståelse af, hvad PPR er. En af grundene er, at PPR ikke er en entydigt størrelse med ens opgaveporteføljer og medarbejdere, men det kan ikke forklare de store kommunale forskelle i forståelsen af pædagogisk psykologisk rådgivning. Ydermere indrammer den gældende lovgivning på området bestemte opgaver og krav til de enkelte PPR-enheder.

Nedenstående spørgsmål forholder sig til rekrutteringen af nye medarbejdere til PPR, hvilket bidrager til viden om fagligheden i PPR såvel som problemer hermed.

Oplever din arbejdsplads, at der er aktuelle rekrutteringsproblemer?

	Respondenter	Procent
I høj grad	7	11,9%
I nogen grad	17	28,8%

I lav grad	14	23,7%
Slet ikke	21	35,6%
I alt	59	100,0%

Rekrutteringen af nye medarbejdere divergerer mellem PPR-enhederne. 11,9 procent oplever i høj grad rekrutteringsproblemer, hvor knap 30 procent oplever det i nogen grad. 59,3 procent oplever kun i lav grad eller slet ikke rekrutteringsproblemer. Det kan herfra udledes, at der for en række kommuner er store problemer med rekrutteringen af nye medarbejdere, men at der samtidigt for en stor andel af PPR-enhederne slet ikke er problemer hermed.

Oplever du og dine kollegaer, at der er tilstrækkelig faglig bredde og specialisering i PPR til at løse de mange opgaver?

	Respondenter	Procent
I høj grad	31	52,5%
I nogen grad	24	40,7%
I lav grad	4	6,8%
Slet ikke	0	0,0%
I alt	59	100,0%

Ovenstående tabel viser en central pointe i PPR-enhedernes organisering og selvforståelse. Det forholder sig sådan, at mere end 50 procent oplever tilstrækkelig faglig bredde til at løse opgaverne i PPR. 40,7 procent oplever det i nogen grad, hvor kun 6,8 procent oplever det i lav grad. 0 enheder har angivet, at de slet ikke oplever problemer hermed. Den faglige bredde i PPR-enhederne er med andre ord høj, hvis du spørger tillidsrepræsentanterne heri, og de udfordringer/problemer, der er i PPR-enhederne, synes at relatere sig til organiseringen, herunder kommunal forståelse af pædagogisk psykologisk rådgivning.

3.5.1 delkonklusion

I ovenstående del af undersøgelsen ses følgende centrale pointer. For det første ses det, at PPR-enhedernes arbejdstid fordeler sig forskelligt mellem almenområdet og specialområdet. 38 procent af PPR-enhederne tilkendegiver, at mere end 50 procent af arbejdstiden går til specialområdet, hvor 61,2 procent svarer, at mere end 50 procent af arbejdstiden går til opgaver indenfor almenområdet. Ligeledes forholder det sig forskelligt, når undersøgelsen spørger ind til arbejdsopgavefordelingen ved bestemt faggrupper, hvor der kun ved læsekonsulenterne tegner sig en nogenlunde ensartet besvarelse. Her viser besvarelserne, at læsekonsulenternes arbejde ikke primært går til specialområdet.

For det andet er ventetiden på en pædagogisk psykologisk vurdering i 58,3 procent af tilfældene over 2 måneder og i mange tilfælde mellem 3-6 måneder (36,6 procent). Grunden herfor – svarer 64 procent af respondenterne – er, at den samlede normering er for lille. At andre opgaver forhindrer, svarer 42 procent. Det skal til ovenstående bemærkes, at der har været mulighed for at sætte mere end et kryds, hvorfor den samlede værdi overstiger 100.

For det tredje ses det, at 74,5 procent svarer i nogen eller lav grad til, hvorvidt de oplever en klar kommunal forståelse af, hvilke opgaver PPR skal løse. 23,7 procent svarer i høj grad. Der er – på trods af klare

lovgivningsmæssige krav og opgavebeskrivelser – tydelig usikkerhed om, hvordan PPR skal forstås i kommunerne.

For det fjerde oplever 52,5 procent i høj grad, at de besidder den faglige specialisering og bredde til at løse PPR-opgaverne. 40,7 procent svarer i nogen grad. Det er interessant, at så markant et flertal finder den faglige specialisering og bredde tilstrækkelig, hvorfor de problemer der opleves i PPR med hensyn til opgaveløsning, ventetid og lignende må knytte sig til organiseringen og kommunal forståelse af pædagogisk psykologisk rådgivning.

3.6 Samarbejde og tværfaglighed

I følgende del af undersøgelsen skulle respondenterne besvare spørgsmål om møder, tværfaglighed og deltagere ved disse møder.

Hvor ofte er der tværfaglige møder internt i PPR-afdelingen (dvs. uden eksterne deltagere)?

	Respondenter	Procent
Ugentligt	13	22,0%
Flere gange om måneden	19	32,2%
1 gang om måneden	20	33,9%
Mindre end 1 gang om måneden	5	8,5%
Aldrig	2	3,4%
I alt	59	100,0%

Over 20% holder møder ugentligt og mere en 30 procent holder flere gange om måneden. Det vidner om, at tværfagligheden er i fokus, om end de organisatoriske udfordringer kan ændre på det. Flere kommuner har givet udtryk for, at tværfagligheden er under pres. Det ses blandt andet i en kommune, der er blandt de få respondenter, der svarer "aldrig" til spørgsmålet om interne møder.

"Da man har valgt at splitte det tidligere PPR op og fordele de forskellige medarbejder grupper i forskellige afdelinger er det tværfaglige samarbejde lig nul i øjeblikket"

Hvem deltager ved disse møder?

	Respondenter	Procent
Den overordnede leder af PPR	29	50,9%
Den faglige leder/koordinator af PPR	25	43,9%
Læsekonsulenter	22	38,6%
Tale-hørelærere	54	94,7%
Psykologer	53	93,0%
Kandidater i pædagogisk psykologi	19	33,3%
Andre (angiv hvem)	38	66,7%
I alt	57	100,0%

Det skal ved ovenstående tabel bemærkes, at det har været muligt at sætte flere kryds. Tabellen vidner om, at en bred vifte af medarbejdere deltager ved de interne møder, hvor læsekonsulenter er vægst repræsenteret – 38,6 procent svarer, at læsekonsulenterne deltager. Under kategorien andre ses

specialpædagoger, konsulenter, sundhedspersonale, koordinerede kontaktpersoner, sagsbehandlere, AKT-teams og sekretærer.

Hvor ofte holder PPR-afdelingen tværfaglige møder, hvor eksterne samarbejdspartnere deltager?

	Respondenter	Procent
Ugentligt	13	22,4%
Flere gange om måneden	14	24,1%
1 gang om måneden	11	19,0%
Mindre end 1 gang om måneden	14	24,1%
Aldrig	6	10,3%
I alt	58	100,0%

Møder med eksterne samarbejdspartnere hænder væsentlige sjældnere end interne møder i PPR. 22,4 procent svarer, at de afholder møder med eksterne partnere ugentligt, hvor 24,1 procent svarer flere gange om måneder.

Hvem deltager ved disse møder?

	Respondenter	Procent
Samarbejdspartnere fra specialklasser	28	57,1%
Samarbejdspartnere fra specialskoler	20	40,8%
Samarbejdspartnere fra specialrådgivning	13	26,5%
Samarbejdspartnere fra anden forvaltning (angiv hvilke(n))	26	53,1%
Samarbejdspartnere fra anden PPR-enhed (angiv hvilke(n))	9	18,4%
Andre (angiv hvem)	27	55,1%
I alt	49	100,0%

Det skal bemærkes, at der ved ovenstående har været mulighed for at sætte flere kryds.

Samarbejdspartnere fra specialklasser, anden forvaltning og kategorien andre er de hyppigst svarede med henholdsvis 57,1 procent, 53,1 procent og 55,1 procent. Under anden forvaltning indfinder følgende sig: Børn og ungeområdet, familieområdet og beskæftigelsesområdet og socialområdet. Svarkategorien andre indeholder skoleledere, dagtilbud, hospitalspersonale og sagsbehandlere.

3.6.1 Delkonklusion

Ved tværfaglighed og samarbejde ses også forskelle PPR-enhederne imellem. 22 procent holder interne møder i PPR-enheden ugentligt, hvor 33 procent gør det én gang om måneden. Samarbejdspartnerne ved de interne møder i PPR-enhederne tæller blandt andre den overordnede leder, som i 50,9 procent svarer som deltagende. Tale/hørelærere som 94,7 procent angiver som deltagende og psykologer, som 93 procent angiver som deltagende. Overstående beretter også om, hvilke medarbejdere der står centralt i PPR-enhederne og det tværfaglige samarbejde. Enkelte kommuner har splittet PPR-enhederne op, hvor det tværfaglige samarbejde ikke er eksisterende.

Denne del af undersøgelsen vidner om, at tværfaglighed generelt er et fokusområde i flere af PPR-enhederne, og at der arbejdes hermed. 22,4 procent angiver, at de holder tværfaglige møder med eksterne

partnere ugentligt, hvor 24,1 angiver, at det er flere gange om måneden. De oftest repræsenterede eksterne partnere er forskellige forvaltninger/kommunale områder og specialskoler/klasser samt sundhedspersonale og sagsbehandlere.

4.0 Perspektivering

Undersøgelsens tal kan være svære at sammenholde med tidligere undersøgelser (1995-rapporten såvel som 2007-rapporten), da nærværende undersøgelse er et statisk billede af, hvordan det på nuværende tidspunkt forholder sig i PPR-enhederne i kommunerne. Undersøgelsen fortæller derimod ikke noget om, hvilke bevægelser, der har været i ansættelserne af forskellige faggrupper, og i hvilket omfang disse er flyttet fra klassiske PPR-enheder til alternative kommunale organiseringer.